

นิพนธ์ฉบับ

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ญาณินาถ สุวรรณชัย

บทคัดย่อ

- บทนำ:** การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารหลายประการ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามวงจรของเดมมิง ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผน (Plan) ๒) การปฏิบัติตามแผน (Do) ๓) การตรวจสอบ (Check) ๔) การปรับปรุงแก้ไข (Action) โดยปัจจัยเหล่านี้จะมีผลผลักดันให้กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาก้าวไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาระดับปัจจัยการบริหาร ๒) ศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิธีการศึกษา:** กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ จำนวน ๒๑๖ คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ที่เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
- ผลการศึกษา:** ระดับปัจจัยการบริหารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และด้านโครงสร้างองค์การ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมากไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑
- วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา:** จากผลการศึกษาพบว่าระดับปัจจัยบริหาร ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ายังมีข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลางหลายด้านซึ่งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะแพทยศาสตร์ต่อไป
- คำสำคัญ:** ปัจจัยการบริหาร, การประกันคุณภาพการศึกษา

วันที่รับบทความ: ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

วันที่อนุญาตให้ตีพิมพ์: ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้เป็นกลไกสำคัญในการผลิตทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถระดับสูง ที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมืองเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่างๆ จึงมีบทบาทสำคัญในการชี้นำสังคมมาโดยตลอด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดภารกิจหลักสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติไว้ ๔ ประการ คือ ๑) การผลิตบัณฑิต ๒) การวิจัย ๓) การให้บริการวิชาการแก่สังคม และ ๔) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการกิจทั้งสี่ประการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ความพยายามในทุกรูปแบบที่จะทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล แนวทางหนึ่งที่จะทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพที่สูงขึ้นย่อมต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีเป็นเครื่องการันตี ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” ในขณะที่มาตรา ๔๙ ระบุถึงการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ว่า “ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา” จะเห็นว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปรกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ระบบประกันคุณภาพภายในจึงต้องดูแลทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกจะเน้นการประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารหลายประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ทรัพยากร การจูงใจ

การมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และโครงสร้างองค์กร” ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทุกฝ่ายต้องศึกษา วิเคราะห์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและนำปัจจัยด้านต่างๆ มาใช้เป็นกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามวงจรของเดมมิง ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผน (Plan) ๒) การปฏิบัติตามแผน (Do) ๓) การตรวจสอบ (Check) ๔) การปรับปรุงแก้ไข (Action) โดยปัจจัยเหล่านี้จะมีส่วนผลักดันให้กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาก้าวไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (กสพท.) มาอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ โดยทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ มีโอกาสทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ และได้ทราบว่ากระบวนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ยังมีจุดอ่อนถึงแม้จะมีขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบการทำงานชัดเจน โดยผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของคณะ/ภาควิชา/สาขาวิชา เพื่อให้การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายจำเป็นต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยการบริหารหลายๆ ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ทรัพยากร การจูงใจ การมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และโครงสร้างองค์กร ดังนั้นการวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์และกลวิธีที่จะนำไปสู่การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของคณะแพทยศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วิธีการศึกษา

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บุคลากรสังกัดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๔๔๗ คน

๑.๒ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๑๖ คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้บริหารคณะ หัวหน้าภาควิชา/สาขาวิชา จำนวน ๓๙ คน และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากอาจารย์ เจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๗๗ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๔๐ ข้อ โดยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

๒.๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดนิยามความหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ สร้างข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒.๓ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

๒.๔ แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้น นำไปคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๘

มีการกำหนดให้ค่าน้ำหนักคะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถามดังนี้

- ๕ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย > ๓.๖๗ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการดำเนินงานในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๓๔ – ๓.๖๗ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการดำเนินงานในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๒.๓๓ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการดำเนินงานในระดับน้อย

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 13

๔.๑ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistic)

๔.๒ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๑

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๑๖ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๑๙๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๙ จำแนกตามสถานภาพ เป็นผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขา จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓ และเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ จากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้ผลดังนี้

ระดับปัจจัยการบริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๗ ด้าน โดยภาพรวมพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (๓.๘๖ ± ๐.๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ (๓.๙๕ ± ๐.๗๑) แรงจูงใจ (๓.๗๕ ± ๐.๘๑) การมีส่วนร่วม (๓.๗๖ ± ๐.๗๖) การติดต่อสื่อสาร (๓.๗๖ ± ๐.๗๙) การทำงานเป็นทีม (๓.๗๐ ± ๐.๘๓) และด้านโครงสร้างองค์การ (๓.๗๓ ± ๐.๘๑) อยู่ในระดับมาก โดยด้านภาวะผู้นำ (๓.๙๕ ± ๐.๗๑) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านทรัพยากร (๓.๖๔ ± ๐.๘๒) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ประเมินพบว่า

ผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขา (4.05 ± 0.72) และอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา (4.05 ± 0.65) มีค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.86 ± 0.71) ส่วนเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.64 ± 0.66)

ระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๗ ด้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การวางแผน (3.82 ± 0.84) การดำเนินการ (3.86 ± 0.75) การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา (3.73 ± 0.82) การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (3.72 ± 0.83) โดยการดำเนินการ (Do) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.86 ± 0.75) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ประเมินพบว่าผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขา (3.81 ± 0.87) และอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา (4.04 ± 0.63) มีค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.77 ± 0.84) ส่วนเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.53 ± 0.78)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.743$) และทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสรุปความสัมพันธ์ได้ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ด้านปัจจัยบริหารแต่ละด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.776 ถึง 0.855 โดยด้านโครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ($r = 0.855$) รองลงมาคือด้านการติดต่อสื่อสาร ($r = 0.850$) และด้านทรัพยากร ($r = 0.802$) ซึ่งการดำเนินงานในด้านต่างๆ เหล่านี้ มีผลที่ทำให้ปัจจัยบริหารมีผลการดำเนินงานที่สูงขึ้น ส่วนด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำสุด ($r = 0.776$)

๒. ความสัมพันธ์ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.744 ถึง 0.864 โดยด้านการดำเนินการ ($r = 0.864$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด รองลงมาคือการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ($r = 0.804$) ซึ่งการดำเนินงานด้านต่างๆ เหล่านี้มีผลที่ทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามีผลการดำเนินงานที่สูงขึ้น ส่วนด้านการวางแผนมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำสุด ($r = 0.744$)

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.656 ถึง 0.825 โดยการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์สูงสุดกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($r = 0.825$) รองลงมาคือการจัดจูงใจ ($r = 0.802$) และด้านโครงสร้างองค์การ ($r = 0.753$) ซึ่งการดำเนินงานด้านต่างๆ เหล่านี้ มีผลที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามีผลการดำเนินงานที่สูงขึ้น ส่วนด้านการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำสุด ($r = 0.656$)

ตัวแปร	การวางแผน (Plan)	การดำเนินการ (Do)	การตรวจสอบและประเมินคุณภาพ	การนำผลและการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)	การดำเนินงานร่วมกัน	ภาวะผู้นำ	การตั้งใจมีส่วนร่วม	การติดต่อสื่อสาร	การทำงานเป็นทีม	ด้านทรัพยากร	ด้านโครงสร้างองค์กร	ปัจจัยการบริการ
	Y^o	Y^b	Y^a	Y^c	Y^{tot}	X^o	X^b	X^a	X^c	X^b	X^a	X^{tot}

[illegible]

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามข้อสำคัญที่ค้นพบได้ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ระดับของปัจจัยการบริหารคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่าระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการบริหาร เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขามีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก กลุ่มอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นด้านทรัพยากรเฉลี่ยต่ำสุด (๓.๔๘) รองลงมาคือการทำงานเป็นทีม (๓.๕๒) การจูงใจ (๓.๕๓) และการติดต่อสื่อสาร (๓.๕๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ายังมีประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลางหลายด้าน ประกอบด้วยด้านการจูงใจ ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้มีระบบสวัสดิการ สร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากร ด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ผู้บริหารใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเข้าใจตรงกัน ด้านการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา และด้านทรัพยากร ได้แก่ ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมมีความร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย และผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จากผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลนำเข้าให้ผู้บริหารวางแผนพัฒนาในการสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่บุคลากร การจัดให้มีระบบสวัสดิการที่ดี มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่บุคลากรโดยอาจต้องใช้เทคนิคและสื่อหลายๆ ช่องทาง เพื่อให้เข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลากร รวมถึงมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีความปลอดภัย มีการใช้งบประมาณตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้

๒. ระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขา มีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก กลุ่มอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยคะแนนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (๓.๔๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ายังมีประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลางประกอบด้วย ด้านการวางแผน ได้แก่ มีการจัดสร้างงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ได้แก่ มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานตามแผนมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร จากผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบให้ผู้บริหารวางแผนพัฒนาในการใช้งบประมาณ รวมถึงทรัพยากรต่างๆ ของคณะอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ทั้งทรัพยากรที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อันได้แก่ บุคลากร อาคารสถานที่ เทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น และการนำผลการประเมินการปฏิบัติการตามแผนมาปรับปรุงการทำงานของบุคลากรโดยมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน แนวทางการพัฒนา รวมถึงสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหาร/หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสาขา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง กลุ่มอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง และเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นรายข้อพบว่ายังมีข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของทีมงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างทีมกระตือรือร้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนของทีมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ปรีชา วาณิชเศรษฐกุล ประธานกรรมการควบคุมการทำวิจัย ซึ่งได้ให้แนวคิด คำแนะนำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยฉบับนี้ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิวัฒน์ พุทธวรรมไชย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์ ดร.วรพล วิหุลม และคุณชนันดา ธิญะวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพ รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา ภัทรอาชาชัย ที่ให้คำปรึกษาในด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์ ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการทำวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ

เอกสารอ้างอิง

๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ (ฉบับเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓). ๒๕๕๓.
๒. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒). ๒๕๕๖.
๓. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ระดับอุดมศึกษานับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พศกัญญา พ.ศ. ๒๕๕๔). พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); ๒๕๕๕.
๔. สัลมาน สะบูติง. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑. [ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต] สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; ๒๕๕๑.
๕. Deming WE. Out of the Crisis. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology; 1986.

Abstract

Administrative factors affecting educational quality assurance in Faculty of Medicine, Thammasat University

Yanenart Suvannachai

Educational services office, Faculty of Medicine, Thammasat University

Introduction: The educational quality assurance to the efficiency and effectiveness is dependent on several management factors. These factors would affect to the process of the educational quality assurance by the Deming's cycle of 4 steps: 1) Plan (P) 2) Do (D) 3) Check (C) 4) Action (A) in these factors are pushed process of the education quality assurance of institution in order to be advanced towards high quality and standards institution which are widely accepted of society. The purposes of this research were to study 1) the level of administrative factors, 2) the level of educational quality assurance, and 3) the relationship between administrative factors and education quality assurance in Faculty of medicine, Thammasat University.

Method: The sample was 216 personnel who were involved in the educational quality assurance of Faculty of Medicine selected by purposive and simple random samplings. The research instrument was a 5 rating scale questionnaire about the administrative factors affecting educational quality assurance with the reliability of 0.98. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

Result: The level of administrative factors of Faculty of Medicine, Thammasat University, was at the high level in general. When considering in individual areas, it was found that the areas of leadership, motivation, cooperation, communication, and organizational structure were at the high level while the area of resources was at the middle level. The level of educational quality assurance of Faculty of Medicine, Thammasat University, was at the high level in general. When considering in individual areas, it was found that the areas of planning, operation, inspection and evaluation of education quality, and application of evaluation results for work improvement were all at the high level. The relationship between administrative factors and educational quality assurance in Faculty of Medicine, Thammasat University, in general was positively at the high level with the statistical significance at the level of 0.01.

Discussion and Conclusion: From results of this study, level of administrative factors and level of educational quality assurance were high level overall. For each clause, a lot of clauses had moderate level, these are useful information for administrator to improve educational quality of Faculty.

Key words: Administrative factors, Educational quality assurance